

RADNA OPREMA INSPEKCIJSKI NADZORI

- Ivica Daničić, dipl. ing.
- Viši inspektor rada
- **DRŽAVNI INSPEKTORAT**
- Sektor inspekcije rada
- Službe za nadzor zaštite na radu na radilištima i u rizičnim djelatnostima

- Šubićeva 29
- HR – 10000 Zagreb
- tel: +385 1 2375235
- e-mail: ivica.danicic@dirh.hr

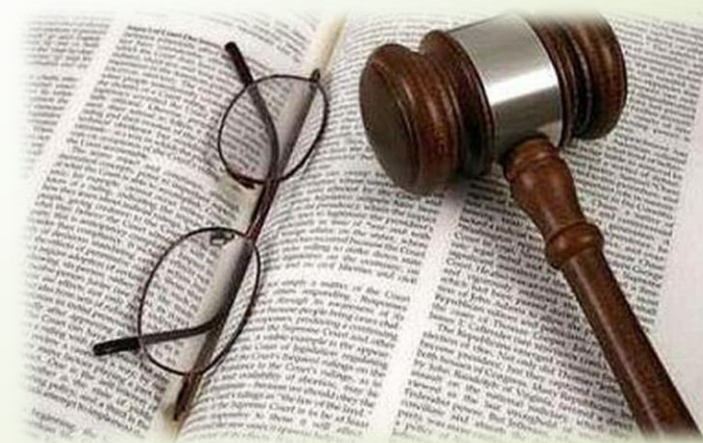
OVLASTI INSPEKTORA

Članak 61. ZDI-a

U provedbi inspekcijskog nadzora inspektor je ovlašten fotografirati ili snimiti osobe, pregledati, fotografirati ili snimiti zgrade, objekte, poslovne prostorije i druge prostorije i prostore, luke, privremena radilišta, izvođenje radova, objekte namijenjene za rad s pripadajućim prostorima, prostorijama i instalacijama; stambene prostorije i prostore u kućanstvima ili stambene zgrade u kojima se obavlja djelatnost odnosno rad, zemljišta, životinje, proizvode, uređaje, opremu, sredstva rada, vozila, poslovne knjige, registre, evidencije, audio i video zapise, društvene mreže, mrežne stranice, računalne programe, dokumente, ugovore, isprave i drugu poslovnu dokumentaciju koja omogućuje uvid u poslovanje pravne i fizičke osobe te obavljati i druge radnje u skladu s posebnim propisom.

ZAKONODAVSTVO

- Zakon o zaščiti na radu
- Pravilnik o zaščiti na radu pri uporabi radne opreme
- Pravilnik o pregledu i ispitivanju radne opreme
- Pravilnik o sigurnosti strojeva

Zakon o zaštiti na radu

- **Članak 41. stavak 3.** - Poslodavac je obvezan osigurati da sredstva rada i osobna zaštitna oprema u uporabi budu u svakom trenutku sigurni, održavani, prilagođeni za rad i u ispravnom stanju te da se koriste u skladu s pravilima zaštite na radu, tehničkim propisima i uputama proizvođača tako da u vrijeme rada ne ugrožavaju radnike.
- **Članak 42. stavak 1.** - Poslodavac je obvezan, u skladu s ovim Zakonom, njegovim provedbenim propisima, pravilima zaštite na radu, posebnim propisima, odnosno uputama proizvođača, obavljati preglede, odnosno ispitivanja sredstava rada koja se koriste, radi utvrđivanja jesu li na njima primijenjena pravila zaštite na radu i jesu li zbog nastalih promjena tijekom njihove uporabe ugroženi sigurnost i zdravlje radnika.
- **Članak 18. stavak 1.** Poslodavac je obvezan, uzimajući u obzir poslove i njihovu prirodu, procjenjivati rizike za život i zdravlje radnika i osoba na radu, osobito u odnosu na sredstva rada, radni okoliš, tehnologiju, fizikalne štetnosti, kemikalije, odnosno biološke agense koje koristi, uređenje mjesta rada, organizaciju procesa rada, jednoličnost rada, statodinamičke i psihofiziološke napore, rad s nametnutim ritmom, rad po učinku u određenom vremenu (normirani rad), noćni rad, psihičko radno opterećenje i druge rizike koji su prisutni, radi sprječavanja ili smanjenja rizika.

Zakon o zaštiti na radu

- *Članak 32. stavak 4. - Poslodavac je obvezan osigurati da pristup mjestima rada na kojima se obavljaju poslovi s posebnim uvjetima rada imaju samo radnici koji su dobili pisane upute za rad na siguran način i osobnu zaštitnu opremu čija obvezna uporaba proizlazi iz procjene rizika.*

Članak 62. - Poslodavac je obvezan na mjestu rada postaviti na vidljivo mjesto:

....

- 3) upute i oznake za rukovanje radnom opremom
- 4) upute i oznake za rad s opasnim kemikalijama, biološkim štetnostima, izvorima zračenja i drugim izvorima opasnosti i štetnosti.

Poslodavac je obvezan osigurati da radniku budu dostupni:

- 1) procjena rizika za mjesto rada i poslove koji se na njemu obavljaju
- 2) upute za rad na siguran način za korištenje radne opreme i poslove koji se obavljaju
- 3) pisani dokaz o osposobljenosti radnika za rad na siguran način
- 4) pisani dokaz da radnik udovoljava uvjetima za obavljanje poslova s posebnim uvjetima rada
- 5) zapisnik o ispitivanju radne opreme, instalacija i radnog okoliša.

Zakon o zaštiti na radu

Članak 3.

19) Radna oprema su strojevi i uređaji, postrojenja, sredstva za prijenos i prijevoz tereta i alati te skele i druga sredstva za povremeni rad na visini

26) Sredstva rada su građevine namijenjene za rad s pripadajućim instalacijama, uređajima i opremom, prometna sredstva i radna oprema

Pravilnik o zaštiti na radu pri uporabi radne opreme

Uređuje obveze poslodavca u svezi s radnom opremom u uporabi

Pojedini pojmovi

- b) »uporaba radne opreme« je aktivnost koja uključuje radnu opremu, poput pokretanja ili zaustavljanja opreme, premještanje, popravak, preinaka, održavanje i servisiranje opreme, posebno uključujući čišćenje
- c) »opasno područje« je prostor unutar ili oko radne opreme u kojemu radnik može biti izložen riziku za svoju sigurnost ili zdravlje
- d) »izloženi radnik« je radnik koji se u cijelosti ili djelomično nalazi u opasnom području i
- e) »rukovatelj« je radnik određen za uporabu radne opreme.

Pravilnik o pregledu i ispitivanju radne opreme

Pregled i ispitivanje radne opreme odnosi se na radnu opremu koju čine:

- *strojevi i uređaji,*
- *postrojenja te*
- *sredstva za prijenos i prijevoz tereta prema propisu o sigurnosti i zdravlju pri uporabi radne opreme.*

Pregled je

- vizualno utvrđivanje funkcionalnosti rada radne opreme na način da ista ne ugrožava sigurnost i zdravlje radnika pri njenom korištenju,
- vizualno utvrđivanje primjene sigurnosno zdravstvenih zahtjeva prema tehničkoj dokumentaciji proizvođača radne opreme,
- utvrđivanje dostupnosti uputa za rad i održavanje radne opreme te utvrđivanje stanja održavanja radne opreme prema uputi proizvođača ili prema priznatim pravilima zaštite na radu.

Ispitivanje je svaka ostala radnja u postupku koju nije moguće utvrditi pregledom, a koja je neophodna za utvrđivanje pojedinih sigurnosno zdravstvenih zahtjeva i provodi se korištenjem mjerne i ispitne opreme.

Pravilnik o pregledu i ispitivanju radne opreme

Odredbe ovoga Pravilnika ne odnose se na ručnu radnu opremu (alate) te na skele i druga sredstva za povremeni rad na visini za koja se pregledi obavljaju prema posebnim propisima.

Poslodavac koji je korisnik radne opreme, dužan je na propisani način osigurati preglede i ispitivanja radne opreme u sljedećim slučajevima:

- prije početka korištenja na novom mjestu rada, ako je radna oprema premještena s jednog mjesta na drugo pa je zbog toga rastavljena i ponovno sastavljena
- u slučaju iznimnih okolnosti koje ugrožavaju sigurnost djelovanja radne opreme (promjena načina rada, oštećenja radne opreme, nedostaci na radnoj opremi, ozljede radnika na radnoj opremi)
- na temelju rješenja inspektora rada
- u rokovima koje je u uputama za uporabu i održavanje odredio proizvođač radne opreme, ili u roku koji je utvrđen posebnim propisom ili
- periodički u rokovima koji ne mogu biti duži od tri godine.

Pravilnik o pregledu i ispitivanju radne opreme

Sadržaj zapisnika o pregledu i ispitivanju radne opreme

.....

5. nazivi propisa kojima je utvrđena obveza ispitivanja radne opreme

6. nazivi propisa prema čijim zahtjevima je obavljena provjera ispunjavanja sigurnosno zdravstvenih zahtjeva na radnoj opremi

7. podatci kojima se pobliže određuje radna oprema (tip, model, naziv proizvođača, tv. broj), sa slikom i opisom namjene i položaja radne opreme u radnom prostoru

8. osnovni podatci o radnim tvarima i sirovinama koje radna oprema koristi u radu

9. naznake rizika po sigurnost i zdravlje radnika pri uporabi radne opreme

....

12. podatci o uputama proizvođača za uporabu i održavanje radne opreme te o drugoj dokumentaciji koja je korištena tijekom pregleda i ispitivanja

....

14. nalazi o rezultatima pregleda i ispitivanja uzimajući u obzir dokumentaciju o održavanju radne opreme

15. zaključna ocjena da rezultati pregleda i ispitivanja radne opreme ispunjavaju sigurnosno zdravstvene zahtjeve ili opis nedostataka zbog kojih rezultati ne zadovoljavaju propisane sigurnosno zdravstvene zahtjeve s prijedlogom mjera za otklanjanje nedostataka i

.....

Kada su za ocjenu ispunjavanja sigurnosno zdravstvenih zahtjeva za pojedine dijelove radne opreme (primjerice; oprema pod tlakom, nosiva užad i druge sigurnosne komponente radne opreme) neophodni nalazi drugih ovlaštenih ispitivača i/ili laboratorija te održavatelja radne opreme, tada su nalazi o tim pregledima i ispitivanjima te zaključci o tome obvezni dio zapisnika o pregledu i ispitivanju radne opreme.

Pravilnik o sigurnosti strojeva

Primjenjuje se na sve strojeve , opremu i sigurnosne komponente

Inspekcijski nadzor sukladnosti strojeva ili djelomično dovršenih strojeva provode inspektori u skladu s nadležnostima koje proizlaze iz propisa o ustrojstvu i djelokrugu rada središnjih tijela državne uprave

(a) gospodarski inspektori – za strojeve na tržištu

(b) inspektori zaštite na radu – za strojeve u uporabi

(c) poljoprivredni inspektori – za strojeve u uporabi koji se koriste za primjenu pesticida

STRUKTURA INSPEKCIJSKOG NADZORA PRI UPORABI RADNE OPREME

1. Uvjeti puštanja radne opreme u pogon, prikladnost za obavljanje određene vrste rada.
2. Tehnička i pogonska dokumentacija.
3. Obavljanje općih dužnosti poslodavca pri uporabi radne opreme.
- 4. Rukovanje radnom opremom.**
5. Postavljanje radne opreme.
- 6. Tehničko stanje i funkcionalnost zaštitnih uređaja.**
7. Uvjeti rada.

UVJETI PUŠTANJA RADNE OPREME U POGON, PRIKLADNOST ZA OBAVLJANJE ODREĐENE VRSTE RADA

- je li radna oprema puštena u pogon sukladno propisima, normama ili uvjetima proizvođača,
- ima li radna oprema propisane oznake, sigurnosne oznake i znakove (uključujući CE),
- jesu li pri puštanju u pogon obavljena propisana ispitivanja,
- jesu li radnici imali mogućnost izjasniti se o izboru radne opreme.

TEHNIČKA I RADNA DOKUMENTACIJA

- je li na raspolaganju tehnička dokumentacija proizvođača, uključujući upute za uporabu na hrvatskom jeziku (na jeziku razumljivom radniku),
- jesu li na raspolaganju potrebni certifikati pojedinih dijelova, izjava o usklađenosti i sl.,
- ima li poslodavac razrađene radne postupke koji uključuju uporabu radne opreme,
- jesu li vidljivo postavljene upute za uporabu i zaštitu na radu u blizini radne opreme,
- vodi li se radna dokumentacija radne opreme (ako se to traži),
- jesu li na raspolaganju dokazi (isprave) o pregledima i ispitivanjima

ISPUNJAVANJE OPĆIH OBVEZA POSLODAVCA PRI UPORABI RADNE OPREME

- je li poslodavac procijenio (razmotrio) rizike u vezi s uporabom radne opreme, uključujući primjenjivanje odgovarajućih mjera,
- poštuju li se načela prevencije pri uporabi radne opreme, ponajprije naglašavanje skupnih mjera prije individualne zaštite,

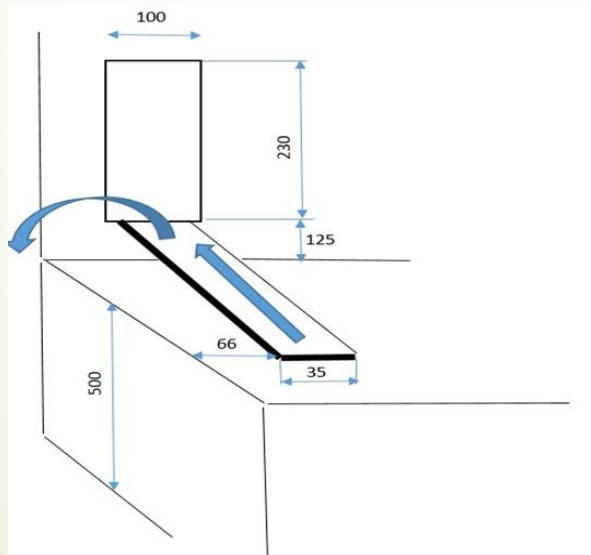
RUKOVANJE RADNOM OPREMOM

- ima li stručnu kvalifikaciju (ako je potrebna),
- je li zdravstveno sposoban (ako je potrebno),
- je li osposobljen (upućen) za korištenje radne opreme,
- je li upoznat s rizicima koji proizlaze iz uporabe radne opreme,
- je li ispravno odjeven (odjeća, kosa), odnosno koristi li propisanu osobnu zaštitnu opremu
- služi li se propisanim uputama,
- imaju li osobe koje obavljaju popravke, održavanje, čišćenje i podešavanje potrebne kvalifikacije i ovlasti.

Postavljanje radne opreme

- odgovara li postavljanje radne opreme uputama (uvjetima) proizvođača i načelima instalacije,
- postoji li dovoljan prostor za osoblje, rukovanje materijalom, te pristup za obavljanje održavanja i popravaka,
- jesu li ispravno priključeni svi izvori energije i odgovaraju li tehničkim zahtjevima

Tehničko stanje i funkcionalnost zaštitnih uređaja

- jesu li svi okretni i pokretni dijelovi radne opreme zaštićeni,
- postoje li na radnoj opremi sva zaštita i propisana zaštitna sredstva,
- funkcioniraju li zaštitni uređaji ispravno,
- postoji li prekidač za hitno zaustavljanje,
- ugrožava li radna oprema sigurnost i zdravlje radnika daljnjim opasnostima.

Uvjeti rada

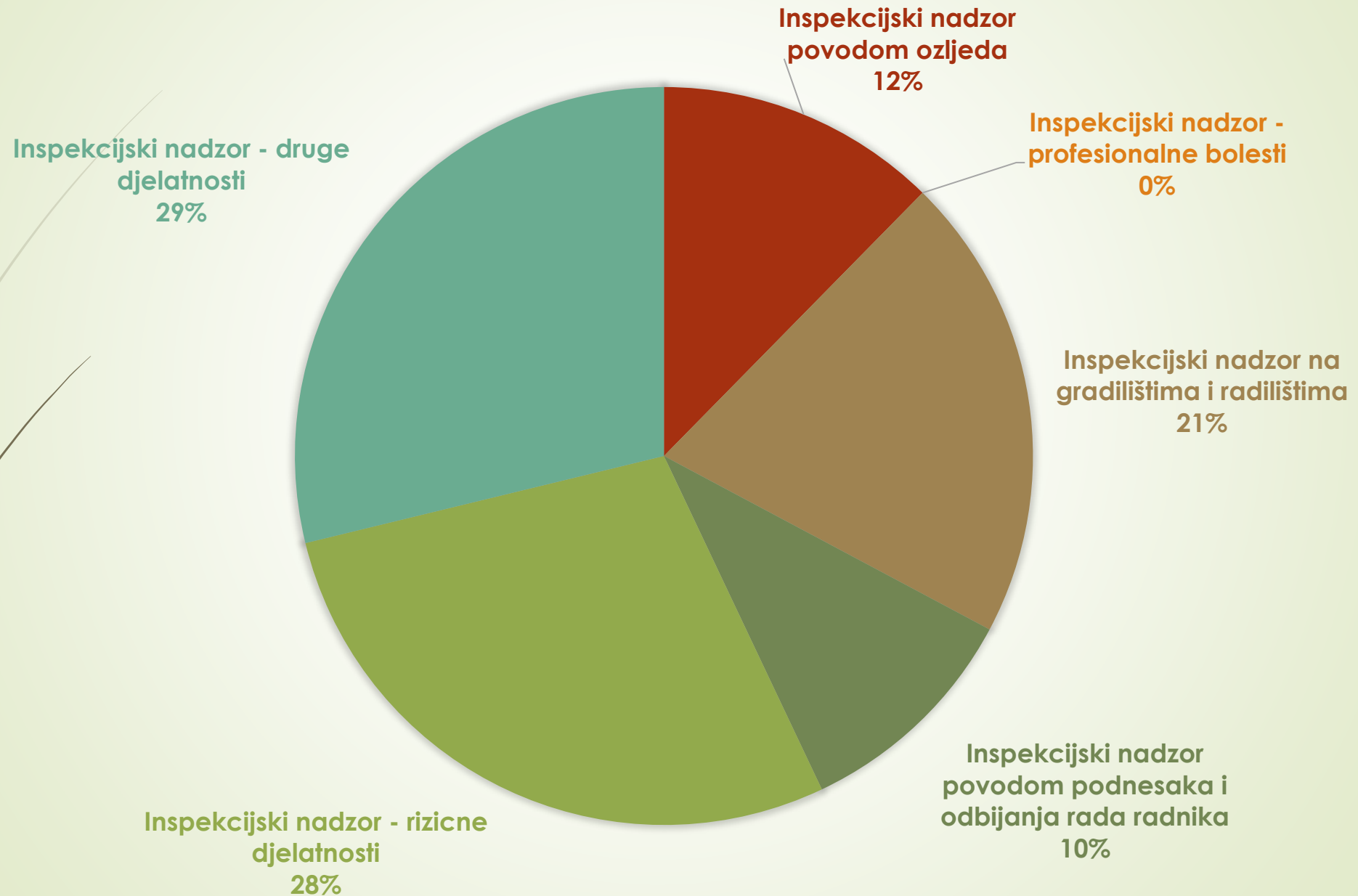
- obavljaju li se propisana ispitivanja i pregledi radne opreme,
- je li osigurano propisano održavanje i čišćenje radne opreme,
- jesu li osigurani ergonomske uvjeti rukovanja radnom opremom,
- je li osigurano dovoljno svjetlosti za rad na radnoj opremi,
- je li osigurano ispravno namještanje, dodavanje i oduzimanje materijala u okolini radne opreme, kao i odnošenje otpadnog materijala,
- održava li se radna oprema i radni prostor (oko opreme) čistima

INSPEKCIJSKI NADZORI

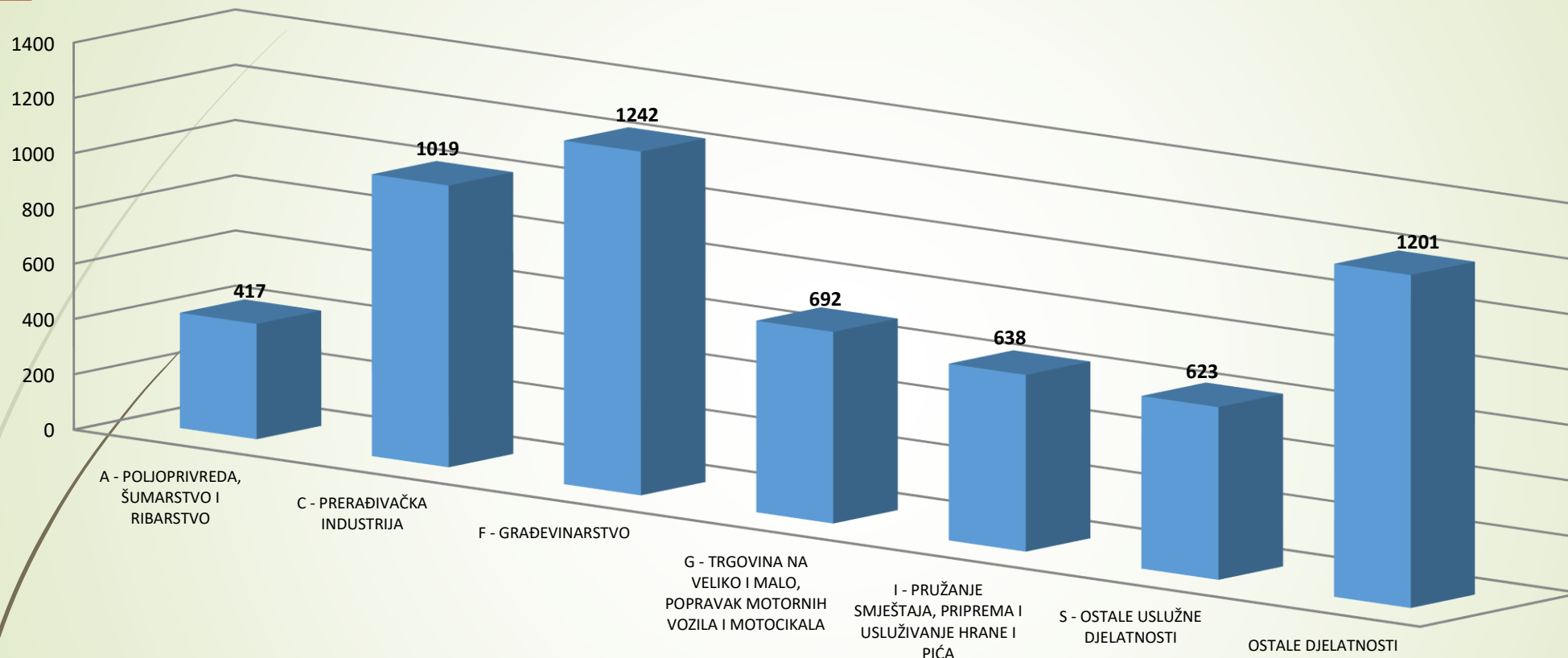
- U području zaštite na radu, inspektori rada su tijekom 2022. godine obavili 5832 nadzora:
  - **720** inspekcijskih nadzora povodom ozljeda osoba na prostoru poslodavca
  - **8** inspekcijskih nadzora povodom profesionalnih bolesti
  - **1.190** inspekcijskih nadzora na gradilištima, šumarskim radilištima i radilištima u brodogradnji
  - **592** inspekcijskih nadzora povodom podnesaka i odbijanja rada radnika
  - **1.645** inspekcijskih nadzora u rizičnim djelatnostima
  - **1.677** inspekcijskih nadzora u drugim djelatnostima

STRUKTURA OBAVLJENIH INSPEKCIJSKIH NADZORA U ZAŠTITI NA RADU U 2022. GODINI

BROJ INSPEKCIJSKIH NADZORA U PODRUČJU ZAŠTITE NA RADU PREMA GRUPAMA DJELATNOSTI - 2022.

INSPEKCIJSKE MJERE

U skladu s odredbama ZZR-a i ZDI-a, na temelju utvrđenih činjenica u obavljenim nadzorima, poduzete su sljedeće inspekcijske mjere:

Upravne mjere:

Doneseno je ukupno 5457 rješenja, od čega

- 2.242 rješenja, u skladu s odredbama članka 92. ZZR-a
- 3.215 rješenja u skladu s odredbama članka 91. ZZR-a

Prekršajne mjere:

- izrečeno je 949 novčanih kazni poslodavcima i odgovornim osobama poslodavaca na mjestu izvršenja prekršaja.
- izdani su prekršajni nalozi odnosno obavezni prekršajni nalozi poslodavcima i odgovornim osobama poslodavaca za 134 prekršaja.
- nadležnim prekršajnim sudovima podnesen 1 optužni prijedlog protiv poslodavaca i odgovornih osoba poslodavaca, za 2 počinjena prekršaja

Kaznene prijave:

- nadležnim državnim odvjetništvima podneseno su 72 kaznene prijave protiv 125 osoba, zbog osnovane sumnje u počinjenje kaznenog djela

Obavijesti:

- podnesene su 32 obavijesti različitim nadležnim tijelima o sumnjama u nezakonitosti za koje inspektori rada nisu ovlašteni postupati.

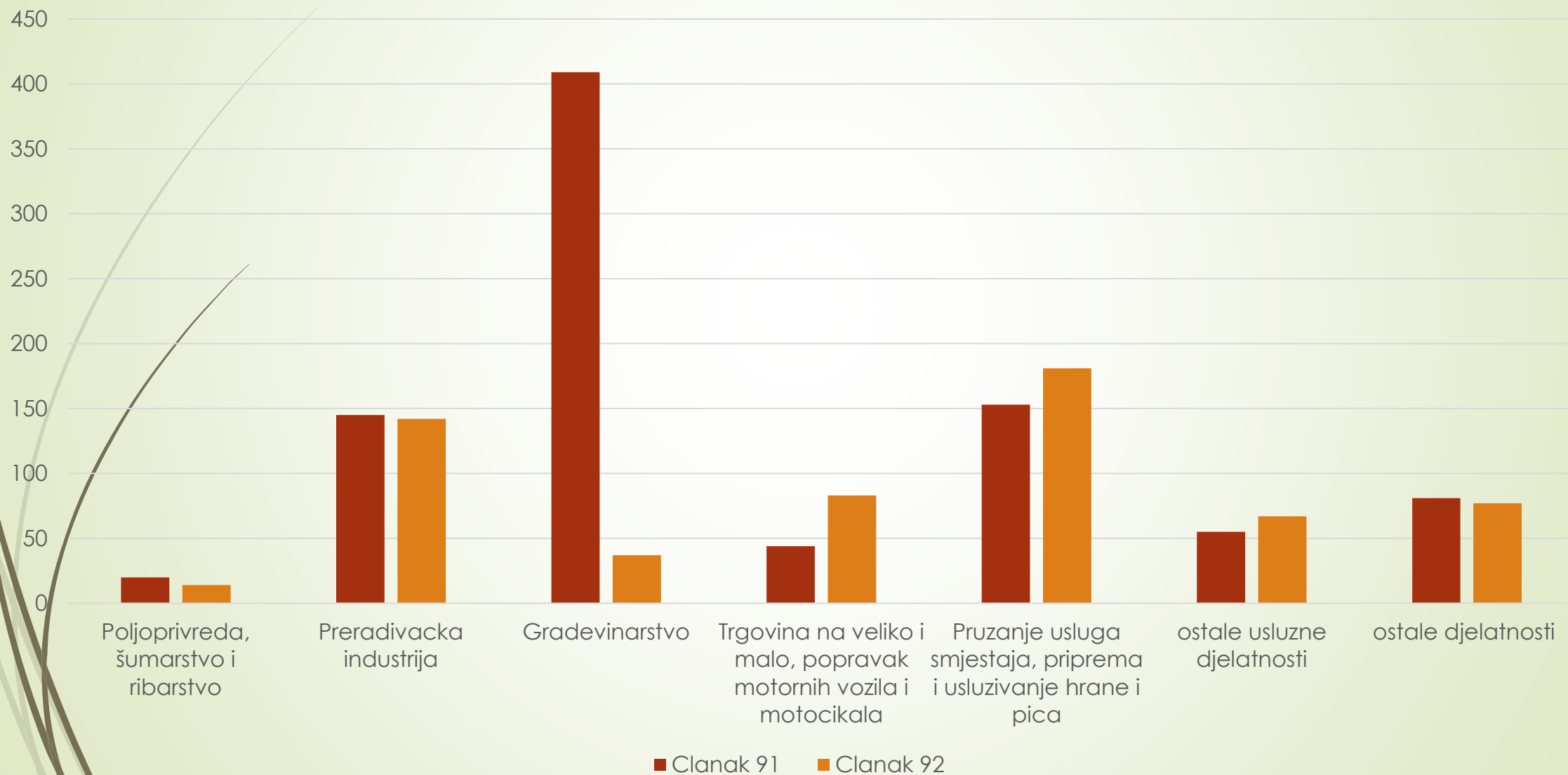
INSPEKCIJSKE MJERE

Na provedbe odredbi članka 42. ZZR-a, odnosno uporabu radne opreme, od ukupno donesenih 5457 rješenja, doneseno je 1508 rješenja, od čega

- 906 po članku 91. ZZR-a (60, 24 %)
- 606 po članku 92. ZZR-a (39, 76%)

Djelatnost	Rješenje iz članka 91. ZZR	Rješenje iz članka 92. ZZR
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	20	14
Prerađivačka industrija	145	142
građevinarstvo	409	37
Trgovina na veliko i malo, popravak motornih vozila i motocikala	44	83
pružanje usluga smještaja, priprema i usluživanje hrane i pića	153	181
ostale uslužne djelatnosti	55	67
ostale djelatnosti	81	77

INSPEKCIJSKE MJERE

NAJČEŠĆI NEDOSTACI

- Nedostatak tehničke dokumentacije,
- Nedostatak uputa proizvođača za korištenje i održavanje,
- Upute za rad na siguran način,
- Osposobljavanje radnika za rad na siguran način rada za rukovanje radnom opremom
- Utvrđivanje opasnosti, štetnosti i napora pri korištenju radne opreme te procjenjivanje rizika

HVALA NA PAŽNJI